దారుకావనం

*

అందరు ఆహితాగ్నులూ, తలోపుడిసెడు తీర్థం యిస్తే–అది పుచ్చుకుని,–బాధ లేకుండా భగవాన్లు,–గుర్రా లెక్కి వస్తున్నానని ఆకాశంలో ఒక పక్కి పాడిచాడు—

వాడికన్న ఎంతకుముందో, వీడు వచ్చేశాడు.

ఊరికి ఎండెక్కింది–ఆకలి ఎక్కింది_నీలాటి రేవులో, ఏదో ఒకటో అరో,–నిండుకుండ తొణికే ఓపిక లేక అలా నిల్చిపోయివుంది–

రేపు దిగాలుపడివుంటే,_పాపం కదా అనుకుని,–వీడు దాహం తాగుదామని, నీటిచాలుకు వంగాడు, నీడలు పేనేసి లాక్కున్నాయి–బుజ్జగించినట్లు,–లేత చెక్కిలిమీద, చేసే మాగాము ముద్దొచ్చి అలా పుణికినట్టు,–నీటి పాయను అనేసి, ముందుకు అడుగువేశాడు_తామర తంపర పెనవేసు కుంది – పట్టుచిక్కక జారిపోయింది – ఉసూరుమంటూ కుప్ప కూలిపోయింది–

వీడు,–నడిబొడ్డుమీద, అడుగులు, లెక్క పెట్టు కుంటున్నాడు :

"ఒరేయ్! – అబ్బీ!

"ఏయ్!–నిన్నేరా?

"ఇందరా, కానీ!

-వినిపించుకుంటూ నవ్వుకుంటూ చక్కా పోతు న్నాడు: పోగా పోగా, ఏ ధర్మతల్లో, గుమ్మంలోకి వచ్చి, ఆగమని కేకేసింది: పట్టెడుపిడచ పడేస్తాను ఉండమంది:

"వద్దులే తల్లీ!-" అన్నాడు!-

"ఏం, అదేం పోయేకాలంరా నీకు?" అని గద్దింపుగా ముందుకు వచ్చింది:

"నిలు,-అక్కడే నిలు అంట!"

వీడు,-పోనీ-పాపంగా, నిలవబడి పోయినాడు- ఆ యిల్లాలు,-వీడిని పట్టుకుని, అటు ఏడు తరాలూ, ఇటు ఏడు తరాలూ,-పనికిమాలినవాళ్ల కోవను అంతా తూర్పార పట్టింది-వీడికి-, ఎండ కన్నెరుగని ఆ తల్లి,కడుపులోచల్లంతా, అల్లా గలబరించుకుంటూందేమో అని, తగని జాలివేస్తూంది: ఆ వగర్పూ, ఆ తామసం చూసినకొద్దీ, నవ్వు ముంచేత్తు కొస్తూంది!

నాళ్ల నడుమేమో,- నలుగురు ఇల్లాళ్లూ,-చోద్యం చూడటానికి అక్కడ పోగైనారు: ఎందుకు అలా తిట్టిపోస్తు న్నావ్,-మిట్టమధ్యాహ్నంపూట, అని ఒక్కరూ అడిగిన పాపాన పోలేదు: ఆ ముష్టి వెధవ ఏమన్నాడు,- ఏంచేశాడు?- అని అందరీ ఆదుర్దా:

ఆవిడ - ప్రజల్లో పడ్డతరువాత,- రొప్పూ రవంత సంబాళించుకుని,_మాటకుమాట పేనుతూ, వీడిమీాద సవా లక్ష పితూరీ పెంచింది: వీడి పొగరుమోతుతన మేమిటో-

ఆగమని బ్రతిమాలినట్లు అనిపించి, —ఆగుదా మనుకున్నాడు: అనుకోకుండానే అడుగు ముందుకు వేశాడు: పోనీగదా అని ఆగాడు: వెళ్లేవాళ్లందరూ లోపలికి, అతిమడిగా, అతి బరువుగా, అడుగులు వేస్తున్నారు: బయటికివచ్చే, మూకంతా,— అనురసురైపోయి, — కరిమింగిన వెలగపళ్లలే, — తగని బోలుగా బయటపడుతూంది:

ఎవరో పొరుగూరునుంచి, ఆ దోవను పోతున్న ఆసామి, — ఆగి, చెప్పులు విడిచి, చేతపట్టుకుని, — జారవిడిచి లెంపలు వేసుకుని, గోపురంవైపు తలఎత్తి కళ్లుమూసుకుని ఏదో గొణుక్కుని, — వీడిని, యాదాలాభంగా, — "ఏమిటి, ఇయాల?" అని అడిగాడు:

"ఏముందీ, మామూలే!" అని గాలిలోకిఅన్నాడువీడు—

"అంటే!"

"అంతే!—పాపంచేసిన వాళ్లందరూ లోనకెళ్లి మస్తేయించుకు వస్తున్నారు!—"

ఆసామి, ఉలిక్కిపడినట్టు "ఆఁ!" అని బెదిరి, — "కళ్లు పోతాయిరా, వెర్రోడా!" అని నయానే చెప్పాడు:

"కళ్లుపోతే—చెవులు లేవూ?" అంటూ వీడి ప్రశ్న —

"వెర్రి వెధవకు — వేదాంతం!" అంటూ ఆసామి రుంజుకుంటూ సాగిపోయినాడు, భయం — భయంగా నవ్వుకుంటూ,

—వీడు యింకా సాగిపోతూనేవున్నాడు — పోయిపోయి, కొంతదూరాన ఊరు ఆగిపోయింది: అవతల అదేదో, —

మర్రిలాటి రావిచెట్టు-చెట్టుకు పసుపూబొట్టూ,-క్రిందంతా పొంగిలి రాళ్లూ,-పాలచారికలూ,-

ఎవరో ఓ పేరంటాలు పాలు పొంగించుతూంది-పొంగి పొర్లిపోయినప్పుడల్లా,-చేయెత్తి దణ్ణంపెడుతూంది: కొమ్మల్లో బ్రహ్మరాక్షసులల్లె పాతపక్షులన్నీ విలవిల లాడుతున్నాయ్. ఓ ముసలమ్మా ఓ పసిపిల్లా,-కాకాయ్‌లని తోలుతూ అష్ ఉష్ అంటున్నారు: ఇంకో బొడ్డు ఊడనివాడు,-కుక్కా-నక్కా ముందుకుదూకి కలియబడకుండా, - అమ్మ అండచూసు కుంటూ, కాపలా కాస్తున్నాడు:

ముసలమ్మ, వీడివంక అదోచూపు చూసింది - మనవడు, చేతిలోవున్న పుల్ల, నేలకు వాలుగా దిగేసి,- జబ్బలుకట్టుకు. దానిమీద మోపుగా ఆని, ఆకలంతధీమాగా చుర-చురలాడాడు.

వీడు, చూసీ చూడనట్టు అదంతా దాటిపోయినాడు. దోవకు అడ్డంగా రాతిమీద రాయి కూర్చుంది. దోవ, తలవంచుకుని తప్పుకు పోయింది - తన దోవను.

వీడు, దానిమీద కూర్చున్నాడు: రాయి, దాచుకున్న ఎత్తుపల్లాలు సర్దుకుంది.

కుక్క ఒక్కొక్కటే, అడుగు వెనక్కు-వేస్తూ, ఆగి, పంజా ముందుకు ఆవలింతగా జాపుతూ, ఇక్కడకు జేరుకుంది- అన్నీ, ఎటూచూడటం మానేసినాయ్.

చిన్నవాడు, కవ్వింపు దిగజారిపోగానే, రోషంగా మంకుతనంగా,- "అమ్మా!" అన్నాడు:

పొంగించే యిల్లాలు, బద్ధకంగా ఇటు చూసింది:

చిన్నవాడిచూపు అందుకొని, వీడివంక చూసింది: అంది నంత మేరా కలియజూసి, మళ్లీ తిరుగుముఖంగా, వీడినే చూసింది: రెప్పవాలేలోగా, ఎంతోసేపు చూసినట్టు చూసింది–పొలిమేరలో కాపు వేసిన బసవన్నను చూసి, అయిన ఇంటి లేగలాగా, మెడ–బెదురుగా, మళ్ళీ అటు తిరిగింది–

ఆ బెదురు, ముసలమ్మ అందుకుంది – కనుచూపుమేర ఎక్కడా, మరో మనిషి తోడు లేనట్టు కనిపెట్టింది–"అయినంత వరకూ చాలు, దించి, చేయి చూపించి, ఇక తెములు–" అని ఊదరపెట్టింది, కోడలిని.

అందరూ, కదిలారు: ముందు చిన్నవాడూ, వాడికి వత్తాసుగా, అవ్వ–ఆ అడుగుల్లో అడుగు వేసుకుంటూ, రాక్షసుణ్ణి కవ్వించే మోహిని భంగిమంలో, పాయసం దుత్త పట్టుకుని, కోడలూ–

వాళ్లూ యీం వేపే రావాలి, – రాచుకుంటూపోవాలి–మరో దోవలేదు–

కుక్కలు, ఆశగా తోకలు ఆడిస్తున్నాయి – దగ్గరకు వస్తూన్న కొద్దీ–వీడు, కూర్చున్న చోటే ఒళ్లు విరుచుకున్నాడు:

అవ్వా చిన్నవాడూ, దారి దిగి నడిచారు – కోడలు అడుగు యింకా, దోవలోనే ఉంది.

వీడు ఒళ్లు ఝుళిపించాడు: అవ్వ అమ్మయ్యో అన్నట్లు, చిన్నవాడిని తనచాటుకు యీడ్చుకుంది: వీడు కూర్చున్న పాళానే లేచాడు: కోడలు, ఎక్కిళ్లు మింగినట్టు నిలుపు నిలువూ ఒక్కసారి గళబరించుకుని, దుత్త జారవిడిచింది –

కళ్ళు చేరెడు చేసుకుని ఒలికిపోయిన పట్టంతా చూస్తూ, అడుగు వెనుకకువేసి, అత్త మొగం చూసి, ఏడుపు సాగించింది – కుక్కలన్నీ అంతమేరా కమ్ముకున్నాయ్–

పీడు, నవ్వుకుంటూ పోతున్నాడు – కోడలు, శ్రుతి హెచ్చించింది –

కోపం తెప్పించుకు ఆగాడు: కొరడా ఝుళుక్ మన్నట్టు అటు తిరిగాడు.

"ఏమే కూతురా!– ఆరగింపైందని ఏడుపా? సంగీతం పాడు, దేవుడు దిగివస్తాడు?" అని నవ్వాడు: కోడలు, మూతిముడుచుకుని, దెబ్బతిన్నట్టు కూలబడ్డది –

'వదినోయ్'!– అవ్వను, కసిరినట్టు కూకవేశాడు. ఎక్కడైతే నా భర్తలు సంగీతం పాడుతారో,– అక్కడ మనం ఎప్పుడూ ప్రత్యక్షం–' అని పాటపాడినట్టు అన్నాడు– గాలిబుడగల మీద అడుగులు వేస్తున్నట్టు,– జువ్వన సాగుతున్నాడు–

చేలుదాటి, ఇంకోవూరు వచ్చింది– ఊరులోకి అడుగు పెట్టనీకుండా, తోట అడ్డం వచ్చింది–తోటకోసం, పువ్వులు,– పువ్వులకోసం పిల్లలు–

పూలన్నీ పైటలనిండా దోచుకుతెచ్చి,– ఆ ఒక్కతే పిల్లసరసను రాసులు పోస్తున్నారు: ఆ పిల్ల,– వాటిమీద, ఆనీ ఆననట్టు,– వ్రేళ్ళు మోపి,– వీణ మీటినట్టు పుణుకుతూ, మనసు ఎక్కడో పెట్టుకు కూర్చుంది–

"నీవు ఏరాజు కూతురివె కొమ్మా!

"నీ పేరేమిటే ముద్దుగుమ్మా!"

తత్వం పాడినట్టు, వీడు, విరగబడి పాడుతున్నాడు- పిల్ల, విని, గరిపాడించింది:

"ఎగనేసుకుపోయే రాజుకొడుకు- వేటాడుతూ ఇటు రాలేదా?-"

నవ్వుతూ ఒక్క అడుగు ముందుకు వేశాడు-వీడు. చిన్నది, యేడువారాల సొమ్ముల బరువుతో- పంచకల్యాణి మీదికి లంఘించే ఒడుపుతో కూర్చుంది - వీడివంక చూసీ చూడని ఠీవితో, ఆస్థానకవిని పరకాయించినట్టు,- తల ఊపుకుంటూ తనలోతాను, కుమిలి-నవ్వుకుంటూంది-

"జయము జయము- మహారాణి!"

చిన్నది- అదేమన్నట్టు ఉలిక్కిపడ్డది-

వీడు, మరో అడుగు ముందుకు వేసినట్టు,- గొంతు చేరువకు తెచ్చి,- దేవరహాస్యంగా,- పెదవులు కదిలించకుండానే,- కాగలకార్యం,- చూపు మెలపులో వివరించాడు-

"ఎంతకాలం ఉంటాడు,— ముసలిరాజు!—"

"యుద్ధాల్లో సాయంకావాలని, ఇంద్రుడు రథం పంపిస్తాడు— మాతలి తోలుకుపోతాడు—"

"ఆ క్షణం నుంచి, మీ నాథుడే ప్రజలకు దిక్కు—

"ఓపలేనిమహారాణి,—కిరీటం మోయలేనే అంటుంది —దాసదాసీ జనంబులు వల్లకాదు తల్లీ అంటారు—అంటూ అంటూ ఉండగానే,— వంశాంకురం—కేరుమంటుంది—

"మీ భరతుణ్ణి, నేను ఎత్తుకు ముద్దుచేస్తా!—బాణం గురి తప్పనీయనమ్మా!—"

—చిన్నది, చంద్రకాంత ప్రతిమ అయిపోయింది—సంతోషం ఓడిపోతూన్నది—

మల్లి పువ్వులు చేరుకుంటున్నాయ్, రాసిదగ్గిరకు—అల్లంతదూరంలోనే పిల్లలనందరినీ ఆపేశాడు, — వీడు,: వాళ్లకు వీడి వాలకం చూసినా,— భయం వేసినట్టు లేదు—రెక్కలు కట్టుకుని, ఏదో పక్షి, తూలుకుంటూ నడచిపోతున్నదని,— అంత వింతగానూ చూస్తున్నారు—

"కన్నె కుమారికి—కలలు నిండాయోయ్!—" ముందుకు దూకినట్లు అన్నాడు—అందరికీ చక్కిలిగింతలుగా నవ్వాడు— నవ్వల్లే పోతున్నాడు—

"ఎవడే— వీడు!"

ఓ చిన్నది త్రుళ్లిపడ్డట్టు,—ఎన్నిజన్మల వెనకాల నుంచో అడిగినట్టు,— తనలో తాను అనుకుంది— అన్ని చూపులూ, అదే మాట పనవి—పనవి, వెంటాడినవి—

వీడి కూనిరాగం,— పాట ధోరణిలోకి వచ్చింది—"మల్లెపంది రదిగో— ఇదిగో—" పాట ముందరికి సాగుతూంది—వీడి అడుగు, వెనుకకు పడుతూంది—పడి, పడి, పిల్లకు కూత వేటుగా, ఆగింది—కమ్మీచ ఝుళుక్ మన్నట్టు ఎదురు మొగమైనాడు—

"సుందరి!—మాధవు డల్లడుగో—" మాధవుడు, ఎన్ని హావభావాల హొయలమేదీ,—ఆ భంగిమాలన్నీ, —చూపుడు వ్రేలితో,—శూన్యంలో, బొమ్మలు వేస్తున్నాడు— పిల్లలు, వలబడ్డ జక్కవలల్లే—క్రిక్కిరిసి,కదల

కూడా విలవిల్లాడుతున్నారు— పుస్తకం ఠాప్పానమూ సేసినట్టు బొమ్మలుతిప్పడంమూ నేశాడు—పాఠం అర్థంఅయిందా—అన్నట్టు పరకాయించి చూశాడు— పిల్లలకళ్లు—పైపాఠాలు గడ—గడా వప్పగించేస్తున్నాయ్—

—ముతకకంబళీమడత ఎగిరి భుజానపడ్డట్టు—ముసలిగా కుదిలించుకు పోయినాడు—ముసకతో తడుముకుంటూన్నట్టు—"ఓ మల్లియలార!— మీ పొదలమాటున లేదు గదమ్మా—!" క్రియాపదం జాలిరాగంలో, అనుకుంటూ అందిన తీవల్లా కదిలించి చూస్తూ—తోట దాటాడు—పేట దాటాడు—

దోవ, దారితీస్తూంది,-అడ్డంకొట్టి, చేలగట్టుమీదుగా పెద్దరోడ్డును అంటుకుంది—

ముందు,—పూటుగా ధాన్యపుబస్తాలు వేసుకుని భారీ ఎడ్లబండి పోతూంది—వీడు, రోడ్డుమీద అడుగుమోపగానే—అది, ఎగిరిపడి,—బండి రెక్కవాల్చింది: మొగ్గిన చక్రం,—పెళపెళమంది: పైపైన బస్తాలు ఒళ్ళు విరుచుకున్నాయి: అడుగుపీటీని ఉన్నవి, పూర్వకాలపు ముత్తైదులల్లే, అలాగే అంటిపెట్టుకుని ఉన్నవి—

ఎద్దులు, మర్యాదకోసం, బండితోబాటు వత్తిగిలి,—యిది మనకు మామూలే అన్నంత యాదాలాభంతో,—లేచి నిలుచున్నాయ్—

తోలుకు వెళుతున్న ఆసామి—కూలబడి పోయినాడు—మనిషి సాయంలేనందుకు కొరకొరలాడాడు: ఎందుకు అంత ఒడ్డూ పొడువ్వూఉండి—చేయి అంది చ్చేందుకు లేక

—అనుకుంటూ,— ఓపిక ఉన్నంతవరకూ,— ఎడ్లను బాదాడు: అవి, దెబ్బలు పడుతూ,— మూరాంచేసే కుర్ర కుంకను తాతగారు చూసినట్టు,—చూసి, వెన్ను అప్పగించి ఊరుకున్నాయ్—

ఆసామికి చేతులు తప్పబడ్డాయ్ బస్తామీద చేయి వేసి ఊపి చూశాడు: అది పైపైన గునిసి—, మొండికేసుకు ఊరుకుంది—మళ్ళీ చెన్నాకోల అందుకుని,—ఆ జతమీదికి దూకుదామని లేచాడు—అవి కోడెలల్లే గంతులువేస్తూ దూరదూరంగా కాచి, కవ్విస్తూన్నాయ్—

వీడి అదుగు,—ఆసామిదగ్గిర పడింది-వీడిని చూడగానే, వాడికి ప్రాణం లేచివచ్చింది-

"ఇదిగో అన్నా - దేవుడల్లే వచ్చావ్!-" అంటూ, ఒక్క తలవిసురులో, తన అవస్థ, తనకు వీడు చేయవలసిన సాయం, యావత్తూ వివరించాడు—

వీడు,-వాడిని చూడగానే, వినగానే మండిపడ్డాడు-

"నేను దేవుణ్ణికాను—దయ్యాన్ని!"

వాడు, తెల్లబోతూ - "అదేమిటి అన్నా?" అని గొణుక్కున్నాడు-

"—దేవుడు నీ కెందుకు అక్కరకు వస్తాడు! వరమిచ్చి పోతాడనుకో,—ఒరిగేదేముంది?—"

"మనం పట్టుకుంటే—మళ్ళీ వదలడమే—!"

—వింటున్నకొద్దీ ఆసామికళ్ళు బైర్లు కమ్మినాయ్ - ఎన్నో ఊహలున్న ఓ పొల్లుకేక వేసి,—దోవా తెన్నూ కానకుండా,—అడ్డంపడి,— ఎటో దూసుకున్నాడు.

వీడు, ఆ దోవ చెప్పినట్లు నడుస్తున్నాడు - మేసేఎడ్ల జత,—"శహబాస్"—గా తల ఊపింది.

"మనం ఎంతచేసినా,-వీళ్ళు యింతే-" వీడు చెప్పిన ఊసు వాటికి అర్థమై,-అవి నవ్వినాయ్—

దోవ, ముక్కుకు సూటిగా, ఏటిఒడ్డున మర్రిక్రింద మాయమైంది-

మర్రిమీద బ్రహ్మరాక్షసి ఉందిగనుక—అందరూ,-ఆ నీడన్నా మీదపడకుండా వైదొలగి పోతారు—

చెట్టునీడను, దుబ్బుకట్టి ఉంది, పచ్చ. ఏనాటినుంచో యెండి రాలిన ఆకులు చీకిరి బాకిరిగా, చెల్లాచెదురుగా—మేటిగా పడివున్నాయి - దానిమీద, ఓ బడుగు,—సొమ్మ సిల్లినట్టు, — అడ్డదిడ్డంగాపడివుంది-

"నువ్వేనా-అవ్వా!-"ఆకూ ఆకూ ఆడినట్లుఅడిగాడు-

"ఔం! నేనే కొడకా!" మండా—మండా రాపాడి నట్టు పలికింది—పెళుక్కున లేచి కూచుంది—

"బువ్వ తిన్నట్టున్నావే!" నవ్వాడు—

"నేను, పెట్టేదాన్నే కాని, తినేదాన్ని కాను!—పేద రాసి పెద్దమ్మను—"బొమిక—బొమికా కోపంగా ఖంగ్ మంటూంది—వీడు మాటకు చేయి అడ్డంబెట్టి సముదా యించాడు—"ఔనులే!"—గాగొంతు తడుముకుంటూ-

పెద్దమ్మ—తనలో తాను మరింత కస్సుమన్నది—

"ఔనేమిటి?—కాదంటేమాత్రం—నేను నేనే!—కొమ్ములు విరిగిన జేజెలందరూ,—రాజు వేషాల్లో ముస్తా

బయి—వేటకని అదో వంకబెట్టి—సందెపడగానే నా పంచ చేరేవారు—కాదా ?—

"ఒకేయ్ అబ్బీ! ఏ రాజు కూతురినైనా-కదలేయ్- ఎవరి చలువో కనుక్కో—"

వీడు యింకా నవ్వాడు-

"అందరూ,—ఆలయంలో కునికితే-నిన్ను నమ్మకు వచ్చినందుకు-నన్నొక్కడినే ఉసూరు మనిపించావ్ కదా!-"

"ఏమిటీ?"-మసకతో పరకాయించింది - వెయ్యేళ్ళ నాటి చూపు చూసింది—

"నువ్వా?" వీడు గునిసినట్టు నవ్వాడు—

చిగురులు తునిగినట్టు — ఆ రెండు చేతులూ — వీడి కంఠానికి అడక తెర వేసినాయ్—

"పుట్టని బిడ్డలకు - పేరేం పెట్టుకుందాం - మగడా-

"అందరూ అవ్వా అంటూంటే - నన్ను ఆడదానల్లే ఎందుకు చూశావ్ !—

"జౌవనమని ఎందుకు కవ్వించావ్—

"నీ పడుచుదనం కేసి పాపమని జాలిపడ్డానే!"

"అర్ధరాత్రిదాకాఉంటే,-ఆ రవంతనవ్వూనవ్వనో!-"

తీగె అల్లుకున్నట్టు అల్లుకుంది-ఆకూ అలం, నజ్జు నజ్జవుతూ మెటికలు విరిచింది - వీడు, మర్రాకుమీాది పాపడల్లే - అవ్వ రొమ్మున ఉంగా అన్నట్టు ఉన్నాడు -

దోవతప్పిన పాలికాపు - తనకు ఊపిరి సలుపనట్టు - గుంజి విడదీశాడు-వీడిని బ్రతికించానని, అదిరే కేక వేశాడు-

ఆకడ, గుయ్యారంలో, మనసూ మనసూ కలుపు

ఉంటూన్న మనిషీ - మనిషీ తప్పు ఒలక బోసుకుంటూ వచ్చి కమ్ముకున్నారు—

"నేను రాకపోతే-పిచ్చది పీల్చేసి ఉండును!" అన్నాడు ధైర్యంగా, జబ్బ పుష్టిగా, వీడిని చూపిస్తూ -

వీడి-వాలకం, వాళ్ళకళ్ళకు నిజంగా బ్రతికి బయట పడ్డవాడికిమల్లేఉంది—

అవ్వ - మూటల్లే పడిఉంది.

"ఊపిరి లేదేమో?"—అంది,—మనిషీ మనిషీలో ఆడవంపు—

వీడు, ఆ కళ్ళల్లోకి దూకినట్టు చూశాడు - అప్పటికి నవ్వాడు—

పాలికాపు, వీడినీ పిచ్చవాడన్నాడు—

పాలుపొంగించిన కొత్తకోడలు, కడవ చంక నెత్తుకు పోతూపోతూ ఆదరికి వచ్చి -

కాదు-పిచ్చవాడు కాదని ఖండితంగా వాదించింది -

"నీ కెలా తెలుసేం?-" అని నిలవేసింది - అవతల ఆడచూపు-

చూపుకే అర్థమయ్యేట్టు చూసింది - కోడలు - ఆ మనసు రెపరెపగా ఊగింది.

పక్కనున్న మనిషి-"ఎవడోబిచ్చగాడు!"-అన్నాడు, అర్థంలేనిమాటగా -

వీడు-వినిపించుకోకుండా - పడిఉన్న ఎముకలపోగు మీద - ఆకూ అలం పోగుచేసి, కప్పేస్తున్నాడు -

"పోయింది-పాపం!" పాలికాపు అంటూండగానే,-

పైనుంచి, పచ్చని కొమ్మవిరిగి, -మేటిమీదపడ్డది-అందరూ గచ్చకాయలల్లే చూసుకున్నారు-

వీడు,కొమ్మనానుకొని,నిద్రల్లేమేలుకుకూర్చున్నాడు- పట్టు కదలగానే,- పడగెత్తిన త్రాచులు,- అంతటాపారాడు తున్నాయి-వీడు అలాగే ఉన్నాడు -

పల్లె-పల్లే అక్కడకు వచ్చిపడ్డది-ఆ బుసలు చూసి,- ఒక్క పిట్టలేకుండా పోయింది-

అందరూ పోయిన త్రోవనే - మరి వెనకాల, వీడు పోతున్నాడు-ఆగకుండా-